

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет соціології та соціальної політики

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)
«КРИЗОВІ ІНТЕРВЕНЦІЇ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ»

Галузь знань
23 Соціальна робота
Спеціальність
231 Соціальна робота
Освітній рівень
перший (бакалавр)

Назва кафедри та викладач / викладачі	Кафедра соціальної освіти та соціальної роботи Викладач: Мирошніченко Наталія Олександрівна Інформація про викладача на сайті факультету: https://fssp.udu.edu.ua/kafedry/kafedra-sotsialnoi-osvity-ta-sotsialnoi-roboty E-mail: n.o.myroshnichenko@npu.edu.ua		
I. Основна мета/цілі навчання	Оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями надання психосоціальної допомоги особистості, яка перебуває в кризовій ситуації, для подолання ситуації, що викликала кризу. Володіння технологіями кризової інтервенції.		
II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	Навчальна дисципліна вибіркова Цикл вибіркової частини Шифр у навчальному плані: BB2.12		
III. Обсяг навчальної дисципліни		Денна форма	Заочна форма
	Кількість кредитів	6	6
	Загальна кількість годин	180	180
	Лекційні заняття	32	12
	Семінарські заняття	40	12
	Практичні заняття		
	Самостійна робота	108	156

**IV. Короткий
зміст навчальної
дисципліни**

Лекційні заняття (32/12)

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Поняття про кризову інтервенцію (2/1)

Тема 2. Екстремальна ситуація, надзвичайна ситуація, криза: визначення, класифікація, співвідношення понять (2/0)

Змістовний модуль 2.

Тема 3. Організаційні аспекти надання екстреної соціально-психологічній допомоги в надзвичайних ситуаціях (2/1)

Тема 4. Структура і етапи кризової інтервенції (2/1)

Змістовний модуль 3.

Тема 5. Соціально-психологічний вплив у кризовій інтервенції (2/0)

Тема 6. Проблематика вікових криз (2/1)

Змістовний модуль 4.

Тема 7. Криза втрати і травматична криза (2/1)

Тема 8. Зміст та оперативні принципи надання першої кризової допомоги (2/1)

Змістовний модуль 5.

Тема 9. Робота з суїцидентами (2/1).

Тема 10. Робота з вторинною травмою у соціально-виховній роботі (2/1)

Тема 11. Особливості переживання горя дітьми (2/1)

Змістовний модуль 6.

Тема 12. Відстрочені реакції на травматичний стрес. Посттравматичний стресовий розлад (2/0).

Тема 13. Реакції горя та психологічна допомога на різних етапах горювання (2/1)

Тема 14. Психосоматичні реакції та особливості роботи із ними (2/0)

Тема 15. Техніки релаксації та послаблення травмуючого інциденту, консультування (2/1)

Тема 16. Кризові інтервенції актуалізації резервів самопомоги в кризових ситуаціях (2/1)

Семінарські заняття (40/12)

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Кризи розвитку, їх сутність (2/1)

Тема 2. Характеристика травматичних криз (2/1)

Тема 3. Соціально-психологічна допомога при травматичних кризах (2/1)

Змістовний модуль 2.

Тема 4. Характеристика екстреної соціально-психологічної допомоги в надзвичайних ситуаціях (2/0)

Тема 5. Основні етапи кризової інтервенції (2/0)

Тема 6. Інтервенція управління проблемами (2/1)

Змістовний модуль 3.

Тема 7. Поняття горя, втрати та їх подолання (2/1)
Тема 8. Принципи надання першої кризової допомоги (2/1)
Тема 9. Вражаючі фактори в кризовій ситуації, види факторів (2/0)
Тема 10. Види життєвих криз та типи відношення до кризи (2/0)
Змістовний модуль 4.
Тема 11. Технології кризової інтервенції у соціально-виховній роботі (4/1)
Тема 12. Методи кризової інтервенції (4/1)
Змістовний модуль 5.
Тема 13. Кризове консультування: принципи та умови (2/1)
Тема 14. Види та форми кризового втручання та допомоги (2/1)
Тема 15. Кризові інтервенції при розлученні, насиллі, тяжкій хворобі людини (2/1)
Змістовний модуль 6.
Тема 16. Кризова інтервенція у практиці телефонного консультування (2/1)
Тема 17. Кризові інтервенції у ситуації сімейної кризи (2/0)
Тема 18. Резерви самодопомоги в кризових ситуаціях (2/0)

Самостійна робота здобувача вищої освіти (108/156)

СР: опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінарських занять, заповнення таблиць, написання доповідей

Змістовний модуль 1.
Тема 1. Поняття про кризову інтервенцію (6/9)
Тема 2. Екстремальна ситуація, надзвичайна ситуація, криза: визначення, класифікація, співвідношення понять (6/9)
Змістовний модуль 2.
Тема 3. Організаційні аспекти надання екстреної соціально-психологічній допомоги в надзвичайних ситуаціях (6/9)
Тема 4. Структура і етапи кризової інтервенції (6/9)
Змістовний модуль 3.
Тема 5. Соціально-психологічний вплив у кризовій інтервенції (7/10)
Тема 6. Проблематика вікових криз (7/10)
Змістовний модуль 4.
Тема 7. Криза втрати і травматична криза (7/10)
Тема 8. Зміст та оперативні принципи надання першої кризової допомоги (7/10)
Змістовний модуль 5.
Тема 9. Робота з суїцидентами (7/10).
Тема 10. Робота з вторинною травмою у соціально-виховній роботі (7/10)
Тема 11. Особливості переживання горя дітьми (7/10)

Змістовий модуль 6.

Тема 12. Відстрочені реакції на травматичний стрес. Посттравматичний стресовий розлад(7/10).

Тема 13. Реакції горя та психологічна допомога на різних етапах горювання(7/10)

Тема 14. Психосоматичні реакції та особливості роботи із ними (7/10)

Тема 15. Техніки релаксації та послаблення травмуючого інциденту, консультування (7/10)

Тема 16. Кризові інтервенції актуалізації резервів самопомоги в кризових ситуаціях (7/10)

Детальні теми лекційних, практичних/семінарських занять, питання до заліку/іспиту, теми і завдання для самостійної роботи та інше містяться на курсі у Moodle: <https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=5435>

V. Результати навчання

ПРНЗ. Демонструвати лінгвістичні, психологічні, педагогічні, інформаційно-комунікаційні знання з професії у процесі соціально-виховної роботи з дітьми та молоддю

ПРН10. Добирати оптимальні зміст, форми, методи та методики соціально-виховної роботи з дітьми та молоддю, визначати їх ефективність та доцільність

ПРН12. Застосовувати знання про вербальні і невербальні засоби і техніки спілкування; здійснювати процес професійної комунікації на засадах основ красномовства та професійної риторики з метою попередження виникнення конфліктних ситуацій в освітньому середовищі

VI. Порядок та критерії оцінювання

Форми і методи поточного контролю

Форма підсумкового контролю – залік

Поточний контроль

Рейтинговий бал з видів навчальної діяльності																															
	Сем. 1	Сем. 2	Сем. 3	СР 1	МК 1	Сем. 4	Сем. 5	Сем. 6	СР 2	МК 2	Сем. 7	Сем. 8	Сем. 9	Сем. 10	СР 3	МК 3	Сем. 11	Сем. 12	СР 4	МК 4	Сем. 13	Сем. 14	Сем. 15	СР 5	МК 5	Сем. 16	Сем. 17	Сем. 18	СР 6	МК 6	Всього
Д.ф.	2	2	2	5	5	2	2	2	5	5	2	2	2	2	6	5	2	2	6	5	2	2	2	6	5	2	2	2	6	5	100
З.ф.	2	2	2	7	5			2	7	5	2	2			8	5	2	2	8	5	2	2	2	8	5	2			8	5	100

Позначення: Д.ф. – денна форма; З.ф. -заочна форма; Сем- семінарські заняття; СР. – самостійна робота; МК – модульний контроль.

Поточний контроль	Присутність на лекційних заняттях, опитування (усні й письмові), доповіді, творчі роботи (презентації, командні проєкти, написання есе), модульні контрольні роботи
Підсумковий контроль	Залік

Важливі зауваги щодо оцінювання!

Навчальна дисципліна завершується екзаменом, максимальна кількість балів, яку здобувач може набрати протягом семестру, 60. Максимальна кількість балів за екзамен – 40. Разом – 100 балів.

До початку залікової сесії екзаменаційної сесії здобувач повинен набрати мінімум **35 балів**. Цей бал не означає зарахування, він просто дає здобувачеві право складати залік чи екзамен. Якщо здобувач не отримав 35 балів, у наступному семестрі він проходить ці навчальні дисципліни повторно на платній основі.

Якщо здобувач отримав незадовільну оцінку під час екзамену, в нього виникає академічна заборгованість. Повторно скласти атестацію він повинен до початку наступного семестру в терміни, визначені деканом. Повторне складання може бути не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий раз – комісії. Якщо здобувач має більше 5-ти академзаборгованостей, він відраховується з університету.

Якщо здобувач не погоджується з оцінкою підсумкової атестації, він може в день оголошення результатів подати в деканат апеляційну заяву. Наступного дня проводиться засідання апеляційної комісії. За письмового екзамена повторне опитування не проводиться. За усного комісія надає здобувачеві право продемонструвати свої знання. Про порядок складання екзаменів, перескладання і оскарження результатів див. Положення про організацію освітнього процесу.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей:

- повнота розкриття питання; • логіка викладення, культура мовлення; • впевненість та аргументованість; • використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); • аналітичні міркування, вміння робити порівняння, аналіз, висновки.

Під час виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання; • цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати обґрунтовані висновки; • акуратність оформлення письмової роботи; • підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів та програм.

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Відповідь здобувачів містить повний, розгорнутий, правильний виклад матеріалу з поставленого питання; демонструє знання основних понять і категорій та взаємозв'язку між ними, вірно розуміння змісту основних теоретичних положень; вказує на вміння давати змістовний та логічний аналіз матеріалу з поставленого питання; демонструє знання різних наукових концепцій та підходів щодо певної науково-теоретичної чи науково-практичної проблеми, пов'язаної з поставленим питанням; здатність робити власні висновки в разі неоднозначності, спірного чи проблемного характеру поставленого питання чи проблеми.

Високий рівень (80 – 89 балів). Студент дав досить змістовну відповідь на поставлене питання, але відповідь містить наступні недоліки: - недостатня повнота, незначні неточності чи прогалини при поясненні того чи іншого аспекту питання; - недостатньо детально розкритий предмет запитання, а основні поняття носять тезисний характер; відповідь на ситуаційне завдання є недостатньо аргументованою;

Достатній рівень (70 – 79 балів). Студент дав відповідь на поставлене питання, однак допустив незначні помилки як змістовного характеру, так і при оформленні відповіді на питання, а саме: відтворює основні поняття поверхово, не виокремлює взаємозв'язки; окремі формулювання є нечіткими; міститься інформація, котра не відноситься до змісту екзаменаційного питання.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Студент дав відповідь на поставлене питання, однак допустив суттєві помилки як змістовного характеру, так і при оформленні відповіді на питання, а саме: зміст відповіді свідчить про прогалини у знаннях з відповідного

	питання або ж про невірне розуміння окремих аспектів поставленого питання; відповідь викладена недостатньо аргументовано та/або з порушенням правил логіки при поданні матеріалу. Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з навчальної дисципліни, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу. Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку; 0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.
VII. Політика курсу	Ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова Дні й години для консультацій: консультації проводяться за графіком кафедри.. Обсяги, терміни і порядок відпрацювань: відпрацювати пропуски здобувач може в години консультацій; доскласти/перескласти завдання може протягом семестру; за доскладання й перескладання робіт Особливості оцінювання. Максимальні бали за виконання робіт здобувачами: 1) Доповіді на семінарських заняттях – 2 бали; 2) Доповіді – 7-8 балів; 3) Модульні контрольні роботи – 5 балів
VIII. Основні інформаційні ресурси	Основні інформаційні джерела 1. Важливі навички в періоди стресу: ілюстроване керівництво: Копенгаген: Європейський регіональний офіс Всесвітньої організації охорони здоров'я; 2021. Ліцензія CC BY-NC-SA 3.0 IGO. 2. Герман, Д. Психологічна травма та шлях до видужання: наслідки насильства - від знущань у сім'ї до політичного терору / Джудіт Герман ; пер.Оксана Лизак. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2015. – 416 с. Керівництво МПК з психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в умовах надзвичайної ситуації : перелік контрольних показників для використання на місцях. — Київ : Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2017. — 36 с 3. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій [Текст]: методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос, Л. І. Литвиненко, Л. Г. Царенко; за заг. ред. З. Г. Кісарчук. – К. : Логос, 2015. – 207 с. 4. Способи підвищення соціально-адаптивних можливостей людини в умовах переживання наслідків травматичних подій [Текст]: метод. рекомендації / за наук. ред. Т.М.Титаренко. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2017. – 80 с. 5. Федоришин Г.М., Чуйко О.М. Застосування малюнкової терапії в роботі з нічними жахіттями у дітей. Досвід проживання російсько-української війни у вимірах пластичного мистецтва, психології мистецтва й арттерапії: зб.тез доп. Круглого столу (Івано-Франківськ, 3 лютого 2023 р.). Івано-Франківськ, 2023. С.62-66. https://kpr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/160/2023/07/zbirnyk-tez-kruglohostolu-2023.pdf

6. Чуйко О.М., Федоришин Г.М. Психологічні техніки роботи з травмівними спогадами. Проблеми психології діяльності в особливих умовах: Матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 18 квітня 2023 р. С.239-242.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри соціальної освіти та соціальної роботи протокол №8 від 29 січня 2025 року

